OGRODY. Od zaniedbanego do wymarzonego miejsca

Tworzymy ogród

Mieszkańcy miast tęsknią za naturą, przyrodą świeżym powietrzem, ciszą i spokojem. Często kupują stare, opustoszałe domy, remontują je i się do nich wprowadzają. Ale kupując dom razem z nim kupują również kawałek działki – ogródka, który często bywa zarośnięty i zaniedbany.

Ogród jest wizytówką domu, jego przedłużeniem więc powinien wyglądać schludnie. Co zrobić, aby z zaniedbanego miejsca stworzyć wymarzony ogród ? Przede wszystkim należy zacząć od odchwaszczenia, by zobaczyć co w nim w ogóle rośnie. Sprawdzamy kondycję rosnących już roślin, czy są zdrowe. Jeśli ich stan jest dobry, w zależności od gatunku można je o odpowiedniej porze przyciąć i zasilić nawozami. Jeśli są chore, uszkodzone przez szkodniki można je spryskać odpowiednimi preparatami, bądź usunąć z ogrodu. Jeśli rośliny są zbyt mocno zagęszczone – rosną zbyt blisko siebie, można je spróbować rozsadzić, przerzedzić. Po odchwaszczeniu terenu, przesadzeniu, ewentualnie usunięciu niektórych roślin zaczynamy planować nowe nasadzenia.

Wymagania roślin a moda

Zanim przejdziemy do wyboru roślin, zapoznajmy się z warunkami panującymi w ogrodzie (światło, rodzaj gleby, pH, wilgotność, czy teren jest odkryty czy osłonięty). Aby uniknąć rozczarowania, trzeba to przemyśleć. Każda roślina ma swoje wymagania świetlne, glebowe oraz określoną mrozoodporność. Nie można ulegać tylko modzie, czy wybierać roślin, które się nam podobają.

Niepowodzenia w uprawie roślin biorą się najczęściej ze źle dobranego stanowiska. Jeśli rośliny zostaną źle dobrane do istniejących w ogrodzie warunków, będą słabo rosnąć i gorzej wyglądać na rabatach.

Dziura w kompozycji

Mogą wymarznąć czy obumrzeć, przez co w kompozycji powstaną dziury. Wtedy będziemy musieli kupić nowe rośliny, narażając się na dodatkowe koszty. Dlatego warto wybierać tzw. gatunki rodzime, czyli takie, które dobrze czują się w naszej strefie klimatycznej i często są nazywane pospolitymi. Gatunków i odmian takich roślin jest wiele, jest więc w czym wybierać.

Unikajmy inwazji

Unikajmy sadzenia zbyt wielu gatunków obcego pochodzenia, a tym bardziej roślin inwazyjnych. Gatunki inwazyjne charakteryzują się znaczą ekspansywnością, rozprzestrzeniają się naturalnie lub z udziałem człowieka i stanowią zagrożenie dla innych roślin i danego ekosystemu, konkurując z nimi (o miejsce, wodę, światło, składniki pokarmowe), a także przyczyniając się do wyginięcia miejscowych gatunków.

Zanim zaczniemy planować nowe nasadzenia warto zadać sobie pytania:

1. Czy mamy dzieci? Jeśli tak to należałoby pomyśleć o zaplanowaniu kącika zabaw np. z piaskownicą i huśtawką. Pamiętajmy o bezpieczeństwie – rezygnując z roślin trujących i kolczastych. Zachowajmy też ostrożność przy projektowaniu oczek wodnych, sadzawki czy zbiornika na deszczówkę – muszą one pozostać poza zasięgiem dzieci lub być odpowiednio zabezpieczone.
2. Czy posiadamy zwierzęta? Psa lub kota? Jeśli tak, to ogród powinien być przyjazny zwierzętom. Unikajmy roślin trujących i środków chemicznych, stosujmy gatunki roślin odpornych na deptanie (np. niektórych okrywowych). Możemy stworzyć zacienione zakątki, z psimi lub kocimi zabawkami, miską wody, obsadzonych wyższą roślinnością np. trawą, czy kocimiętką dla kota. Jeśli w psiej naturze leży kopanie dołków to można wybrać miejsce w ogrodzie, które będzie przeznaczone tylko i wyłącznie do tego typu psiej rozrywki. Rozwiązaniem chroniącym ogród mogą być też długie spacery – psy mające więcej ruchu są spokojniejsze.
3. Jaką funkcję ma pełnić ogród? (wypoczynkową, ozdobną, rekreacyjną, użytkową, mieszaną)
4. Ile czasu tygodniowo możemy poświęcać na pracę w ogrodzie? Jeśli nie mamy czasu unikajmy rozwiązań, które wymagają systematycznej pracy np. strzyżonych żywopłotów, dużej liczby wrażliwych roślin, skomplikowanego układu rabat, który wydłuży czas koszenia trawników.
5. Czy w ogrodzie ma się znaleźć warzywnik, zielnik lub sad? Warto wygospodarować miejsce w którym będziemy uprawiać warzywa i zioła. Na domowe potrzeby wystarczą niewielkie grządki poszczególnych warzyw czy ziół.
6. W jakim stylu ma być ogród (np. naturalistyczny, śródziemnomorski, wiejski, swobodny – nieformalny czy geometryczny – formalny)? Formalny styl ogrodu wymaga zachowania odpowiedniej formy i porządku, dlatego polecamy go osobom, które mogą poświęcić więcej czasu na jego pielęgnację. Styl ogrodu powinien współgrać ze stylem i kolorystyką domu. Przy pomocy umiejętnie zaprojektowanych nasadzeń możemy maskować niedostatki czy brzydotę otoczenia, np. brzydkie mury.
7. Jakie elementy mają się znaleźć w ogrodzie (np. altana, grill, wędzarnia, wiata, oczko wodne, skalniak, miejsce na ognisko, basen, elementy zabawowe i inne)? Wielkość działki i domu określa proporcje ogrodu. Zbyt duża liczba elementów w małym ogrodzie będzie przytłaczać. Planujemy je zatem z rozwagą podobnie, jak liczbę i wielkość roślin.

8. Czy trawnik ma zajmować większą część ogrodu? To najbardziej pracochłonny i najkosztowniejszy rodzaj zieleni. Przygotowanie i utrzymanie trawnika wymaga wielu regularnych zabiegów uprawowych, bez których trawnik może nie spełniać oczekiwań właściciela. W przypadku małej ilości miejsca w ogrodzie, terenów trudno dostępnych (skarp, wąskich pasów), miejsc bardzo zacienionych lub suchych rozważmy możliwość innego zagospodarowania. Alternatywą mogą być rośliny okrywowe.
9. Czy mają być wydzielone rabaty, a jeśli tak, to jakie mają mieć podłoże? Np. kora czy kamień?
10. Jaką kwotę pieniędzy możemy przeznaczyć na urządzenie ogrodu i jego pielęgnację? Np. kupując starsze, czyli większe rośliny, szybciej uzyskamy pożądany efekt końcowy, ale koszt założenia ogrodu wzrośnie. Starsze i większe rośliny są droższe.
11. Czy w ogrodzie chcemy mieć zaprojektowany system nawadniający (nie jest tani ale ma wiele zalet), oświetlenie (należy zachować powściągliwość, nadmierna iluminacja działki może przytłaczać i jest kosztowna w eksploatacji) czy nawierzchnia ma być utwardzona? W przydomowym ogrodzie powinna dominować zieleń, a nie utwardzona nawierzchnia, dlatego tak ważne jest nie zakłócanie proporcji między nimi. Mała działka zabudowana domem i zbyt dużymi utwardzonymi nawierzchniami będzie wyglądała źle.
12. Jakie rośliny nam się podobają i chcielibyśmy, aby znalazły się w ogrodzie? Możemy odwiedzić szkółki i sklepy ogrodnicze w celu zrobienia rozeznania cenowego i sprawdzenia dostępności roślin.

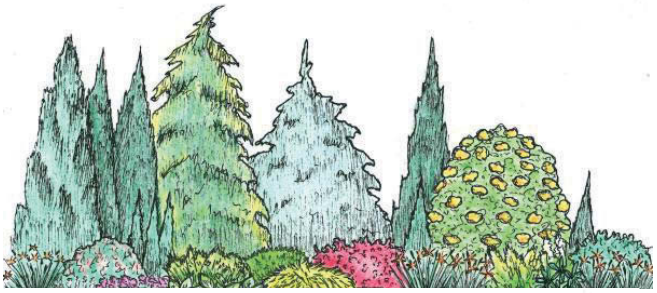

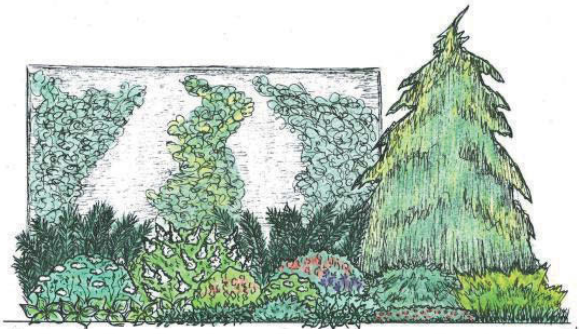

13. Czy ktoś z mieszkańców jest uczulony na jakąś roślinę i na jaką? Jeśli jesteśmy uczuleni na pyłki roślin, nie uda nam się ich całkowicie uniknąć, ale można spróbować je ograniczyć. Najsilniej uczulają drzewa liściaste, trawy oraz chwasty.

Kwiaty z katalogu

Dzięki odpowiedziom na te pytania można uzyskać pełny obraz tego czego oczekujemy, jakie są uwarunkowania, upodobania, preferencje i możliwości właściciela ogrodu.
Przy doborze roślin pomocne są różnego rodzaju katalogi, w których można zobaczyć zdjęcia roślin, poznać ich pokrój, porę kwitnienia, kolor kwiatów, siłę wzrostu, gęstość sadzenia, wymagania czy mrozoodporność.

Inspiracje, przykłady

W takich katalogach znajdują się także zestawienia roślin pasujących do określonych warunków np. tabele roślin nadających się do cienia, na miejsce słoneczne, na glebę piaszczystą, na skalniak itp., co jest ogromnym ułatwieniem. Tego typu publikacje pokazują często również przykładowe inspiracje, pomysły, aranżacje ogrodowe – zdjęcia rabat z opisem gatunków i odmian. Przy wyborze roślin nie należy przesadzać z ich liczbą, np. na małej powierzchni dobry efekt uzyskamy stosując kilka gatunków, z których powstanie czytelna kompozycja. W małych ogrodach unikajmy nadmiaru form i kolorów, które mogą stworzyć efekt bałaganu.

Cyrkiel i skala

Zanim przejdziemy do sadzenia roślin, warto na kartce papieru rozrysować sobie ich położenie, nanosząc je na plan działki w skali np. 1:100 (1 cm na kartce to 1 m w terenie). Do rysowania drzew i krzewów przydatny jest kółkownik lub cyrkiel. Można rozrysować sobie poszczególne rabaty rysując ich rzuty z góry i przekroje boczne. Aby sprawdzić, jak dana rabata będzie się prezentowała o każdej porze roku, można się pokusić o jej pokolorowanie i przedstawienie jej atrakcyjności w czterech wersjach – wiosną, latem, jesienią i zimą.

Na początek najwyższe

Zaczynajmy planowanie nasadzeń od głównych kompozycji, tzw. osnowy, którą na ogół są drzewa czy wysokie krzewy. Takie elementy stanowią podstawę kompozycji, do której dołączymy pozostałe. Sadząc rośliny pamiętajmy, aby się uzupełniały i kwitły naprzemiennie.

Rośliny w tle

Ogród powinien być atrakcyjny przez cały rok, także zimą. Należy zestawiać ze sobą rośliny liściaste i iglaste, drzewa, krzewy, byliny, rośliny cebulowe i rośliny jednoroczne. Rabaty obsadzajmy gatunkami o podobnych wymaganiach i pamiętajmy o piętrowości. Wyższe rośliny sadzimy z tyłu, jako tło dla niższych. Dobrym tłem dla roślin są także żywopłoty. Układ piętrowy rabat pozwala na wyeksponowanie wszystkich roślin oraz umożliwia im równomierny dostęp do światła.

Tekst i rys. Katarzyna Sikora
DODR we Wrocławiu